

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

14 janvier 2011

PROPOSITION DE RÉOLUTION

relative à l'entrepreneuriat féminin

(déposée par Mme Kattrin Jadin)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

14 januari 2011

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

over het vrouwelijk ondernemerschap

(ingediend door mevrouw Kattrin Jadin)

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie	
PS	:	Parti Socialiste	
MR	:	Mouvement Réformateur	
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams	
sp.a	:	socialistische partij anders	
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales — Groen	
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten	
VB	:	Vlaams Belang	
cdH	:	centre démocrate Humaniste	
LDD	:	Lijst Dedecker	
PP	:	Parti Populaire	

<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>		<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>	
DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Questions et Réponses écrites	QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Séance plénière	PLEN:	Plenum
COM:	Réunion de commission	COM:	Commissievergadering
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>		<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	
Commandes:		Bestellingen:	
Place de la Nation 2		Natieplein 2	
1008 Bruxelles		1008 Brussel	
Tél.: 02/ 549 81 60		Tel.: 02/ 549 81 60	
Fax: 02/549 82 74		Fax: 02/549 82 74	
www.laChambre.be		www.deKamer.be	
e-mail: publications@laChambre.be		e-mail: publicaties@deKamer.be	

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Il existe aujourd'hui en matière d'entrepreneuriat féminin un écart important entre notre pays et d'autres pays comme le Canada, l'Italie, le Royaume-Uni ou les États-Unis qui ont mis en place dans les années 1970 une politique offensive pour développer l'entrepreneuriat féminin.

Au cours des dernières décennies, l'un des bouleversements socio-économiques les plus fondamentaux est celui de l'augmentation constante du nombre de femmes qui travaillent.

La plus grande participation des femmes au travail entraîne des revenus supplémentaires pour la famille, une plus grande disponibilité et qualification des travailleurs, des cotisations sociales et des rentrées fiscales supplémentaires, ainsi qu'une diminution des dépenses sociales.

À la différence de la génération de nos parents indépendants qui consacraient une grande part de leur temps à leur activité professionnelle, la présente génération des femmes actives est aujourd'hui caractérisée par l'envie de ne plus "sacrifier" la vie de famille et de tout réussir. Les femmes actives veulent désormais poursuivre une vie professionnelle épanouissante et une vie de famille équilibrée.

L'entrepreneuriat au féminin est un formidable réservoir de croissance. Au niveau de l'activité indépendante des femmes en Belgique, on constate qu'environ 46 000 femmes se sont lancées dans une activité et qu'elles représentent 30 % des indépendants. Assez bien représentées dans les professions libérales, elles sont pourtant seulement 28 % des actionnaires de société et, parmi celles-ci, il n'y a que 14 % d'actionnaires majoritaires. Il faut aussi souligner que 91 % des conjoints aidants sont des femmes.

Le pourcentage de 30 % de femmes indépendantes est stable depuis des années et ce, dans toute l'Europe. Toutefois, on ne parvient pas à accroître ce pourcentage de façon notable.

Pourquoi constate-t-on une si faible proportion de femmes indépendantes? Les trois freins principaux qui expliquent ce constat, seraient les suivants:

1° la crainte d'un statut social précaire;

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Als het op vrouwelijk ondernemerschap aankomt, hinkt ons land ver achterop bij andere landen, zoals Canada, Italië, het Verenigd Koninkrijk of de Verenigde Staten, die in de jaren 70 een offensief beleid op de sporen hebben gezet om het vrouwelijk ondernemerschap uit te bouwen.

Dat het aantal buitenshuis werkende vrouwen voortdurend is toegenomen, is één van de meest ingrijpende sociaaleconomische omwentelingen van de jongste decennia.

Meer vrouwen aan de slag, betekent extra inkomsten voor het gezin, een grotere beschikbaarheid en een betere kwalificatie van de werknemers, meer sociale bijdragen en fiscale ontvangsten, alsook minder uitgaven op sociaal vlak.

In tegenstelling tot de generatie van onze ouders die hun tijd grotendeels aan hun zelfstandige beroepsactiviteit spendeerden, weigert de huidige generatie van werkende vrouwen het gezinsleven nog langer "op te offeren", en willen de vrouwen slagen op alle vlakken. De moderne actieve vrouw wil zowel een bevredigend beroepsleven als een uitgebalanceerd gezinsleven.

Het vrouwelijk ondernemerschap heeft een enorm groeipotentieel. Vastgesteld wordt dat er in België ongeveer 46 000 vrouwelijke zelfstandigen zijn en dat zij 30 % van alle zelfstandigen uitmaken. Hoewel zij behoorlijk vertegenwoordigd zijn in de vrije beroepen, vormen zij slechts 28 % van de aandeelhouders, en van die groep is slechts de helft meerderheidsaandeelhouder. Tevens moet worden beklemtoond dat 91 % van de meewerkende echtgenoten vrouwen zijn.

In heel Europa stagneert het percentage van 30 % vrouwelijke zelfstandigen al enkele jaren. Men lijkt er niet in te slagen dat percentage aanzienlijk te doen stijgen.

De vraag rijst hoe de vaststelling kan worden verklaard dat vrouwen zo zwaar ondervertegenwoordigd zijn bij de zelfstandigen. De drie belangrijkste belemmeringen die aan die vaststelling ten grondslag liggen, zijn:

1° de vrees voor een onzeker sociaal statuut;

2° l'absence de structures d'accueil de la petite enfance suffisantes;

3° le manque de confiance des femmes en leurs capacités ainsi que les difficultés d'accès à l'information et aux structures de soutien.

On constate notamment que lorsque les femmes envisagent de fonder une famille ou lorsqu'elles regrettent de ne pouvoir se consacrer davantage à leurs enfants, elles ont tendance à se retirer de l'activité indépendante, à la recherche d'un statut estimé plus "protecteur", sacrifiant par là même leur carrière au profit de leurs enfants, faute d'autres solutions...

Il faut donc favoriser des mesures qui permettent de mieux concilier la vie privée et la vie professionnelle des femmes.

La première piste consiste à renforcer le statut social des travailleurs indépendants, ce qui est chose faite en de nombreux aspects, puisqu'il a été fortement revalorisé ces dernières années. Le statut social offre désormais une protection sociale forte: devenir indépendant est désormais une option qui ne devrait en principe plus être freinée par les risques sociaux encourus.

La deuxième piste réside dans une absolue amélioration des structures d'accueil de la petite enfance afin d'aider les indépendantes — qui gèrent malheureusement toujours davantage les enfants que leurs conjoints — à assurer une garde efficace et sûre de leurs enfants lorsque leur activité professionnelle l'exige. Ainsi à l'avenir, les femmes oseront devenir "leur propre patron" ou poursuivre leur activité d'indépendant après une naissance par exemple.

La troisième piste, qui concerne une mesure spécifique en faveur des femmes, consiste à soutenir les réseaux de femmes, apportant ainsi un appui aux femmes indépendantes et candidates indépendantes, à l'instar notamment de la FCEB (Femmes Chefs d'Entreprises belges).

Katrin JADIN (MR)

2° het gebrek aan opvangstructuren voor peuters en kleuters;

3° het gebrek aan vertrouwen van vrouwen in hun eigen kunnen, alsook de problematische toegang tot informatie en ondersteuningsstructuren.

Men constateert meer bepaald dat vrouwen die een gezin willen stichten of die betreuren dat zij niet méér tijd aan hun kinderen kunnen besteden, de neiging hebben hun zelfstandige beroepsactiviteit te laten voor wat ze is en op zoek gaan naar een status die meer "bescherming" biedt. Aldus offeren zij hun loopbaan op voor hun kinderen, omdat zij geen andere uitweg zien.

Om die reden moet men maatregelen aanmoedigen die vrouwen in staat stellen gezin en werk beter op elkaar af te stemmen.

Het eerste denkspoor bestaat in de versterking van het sociaal statuut van de zelfstandigen. Dit is op veel punten een gedane zaak, aangezien het statuut de jongste jaren fors werd verbeterd. Het sociaal statuut biedt voortaan een aanzienlijke sociale bescherming; zelfstandig worden is voortaan een mogelijkheid die in beginsel niet meer mag worden ingeperkt door de sociale risico's die men loopt.

Het tweede denkspoor bestaat in een forse verbetering van de opvangstructuren voor peuters en kleuters, om vrouwelijke zelfstandigen — die jammer genoeg nog steeds meer instaan voor de zorg voor het kroost dan hun echtgenoten — te waarborgen dat hun kinderen terecht kunnen in een efficiënte en veilige opvangstructuur wanneer hun beroepsactiviteit dat vereist. Op die manier zullen vrouwen het in de toekomst aandurven "hun eigen werkgever" te worden dan wel hun beroepsactiviteit als zelfstandige voort te zetten, bijvoorbeeld na een bevalling.

Het derde denkspoor, een maatregel die specifiek voor vrouwen bedoeld is, bestaat in de ondersteuning van vrouwennetwerken, om — naar het voorbeeld van de Vereniging Vrouwelijke Bedrijfsleiders (VVB) — vrouwelijke zelfstandigen en kandidaat-zelfstandigen te steunen.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

LA CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS,

A. considérant que l'emploi est l'un des vecteurs principaux de l'émancipation sociale;

B. considérant que les PME sont le moteur économique de notre pays;

C. considérant la volonté des femmes de se lancer comme entrepreneur;

D. considérant que le pourcentage de femmes indépendantes ne connaît toujours pas une évolution positive;

E. vu que le statut social des travailleurs indépendants a été, en grande partie, réformé afin de leur offrir une meilleure protection;

DEMANDE AU GOUVERNEMENT:

1. d'améliorer les structures de soutien à l'entrepreneuriat féminin par la création d'un Centre fédéral pour l'entrepreneuriat féminin, afin de:

a) centraliser l'information sur les problématiques qui concernent spécifiquement les femmes et d'apporter un soutien concret aux femmes indépendantes ou en passe de le devenir;

b) diffuser et utiliser les modèles étrangers de "bonnes pratiques";

c) créer un Portail belge de l'entrepreneuriat féminin, rassemblant les informations éparées;

d) créer des outils spécifiques Internet pour favoriser l'échange de conseils entre femmes candidates entrepreneurs (blogs, etc.);

e) créer des pépinières d'entreprises féminines avec un encouragement fiscal pour des crèches communes;

2. d'améliorer les structures d'accueil de la petite enfance afin d'aider les femmes au quotidien;

3. d'améliorer l'esprit d'entreprise chez les jeunes filles par:

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

DE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS,

A. overwegende dat werk een van de belangrijkste dragende factoren van de sociale emancipatie is;

B. overwegende dat de kmo's de stuwende kracht achter de economie van het land zijn;

C. gelet op het feit dat vrouwen bereid zijn een onderneming op te starten;

D. overwegende dat het percentage vrouwelijke zelfstandigen nog steeds niet in de goede richting evolueert;

E. overwegende dat het sociaal statuut van de zelfstandigen grotendeels werd hervormd om hen beter te beschermen;

VERZOEKT DE REGERING:

1. de ondersteuningsstructuren voor het vrouwelijk ondernemerschap te verbeteren door een "Federaal Centrum voor het Vrouwelijk Ondernemerschap" op te richten, teneinde:

a) de gegevens te centraliseren over de vraagstukken die vrouwen in het bijzonder aanbelangen, en vrouwelijke zelfstandigen dan wel kandidaat-zelfstandigen concreet te steunen;

b) de buitenlandse *best practices*-modellen over te nemen en toe te passen;

c) een Belgisch portaal voor het vrouwelijk ondernemerschap te openen, dat de meest uiteenlopende informatie verstrekt;

d) specifieke webinstrumenten te creëren om de uitwisseling van advies onder vrouwelijke kandidaat-ondernemers te bevorderen (blogs enzovoort);

e) vrouwelijke-bedrijvencentra te creëren, waarin de oprichting van gezamenlijke crèches fiscaal wordt aangemoedigd;

2. de opvangstructuren voor peuters en kleuters te verbeteren, om het dagelijkse werk van vrouwen te verlichten;

3. het ondernemerschap bij jonge vrouwen te bevorderen, door:

a) l'apprentissage de l'esprit d'entreprise dans les écoles primaires et secondaires;

b) des projets de sensibilisation divers;

4. de travailler sur une formation adaptée aux spécificités féminines, par:

a) la création de certificats de validation des compétences orientées "femmes" et "femmes rentrantes";

b) le lancement de formations à une activité d'indépendante à domicile, qui offrent une flexibilité de nature à favoriser la conciliation "vie privée/vie professionnelle";

c) le soutien des organismes qui forment et accompagnent les candidates entrepreneurs;

d) les groupes de formation composés d'un nombre équilibré et suffisant de femmes, particulièrement dans des couches moins "formées";

e) la création de cours *online* de création d'entreprise (programme ELFE ou *thuiswerk*);

f) l'accompagnement spécifique durant la période tant antérieure que postérieure à la création d'entreprise;

5. d'encourager le mentorat féminin via les réseaux de femmes indépendantes;

6. de soutenir les réseaux de femmes;

7. de donner une visibilité aux travailleuses indépendantes, de sensibiliser la population et de valoriser des "role models" représentant la femme d'entreprise moderne, via:

a) le soutien du futur réseau européen "d'ambassadrices" en Belgique;

b) la diffusion d'informations sur les femmes "modèles";

8. d'encourager les "mamans entrepreneurs" et notamment favoriser le travail à domicile par des mesures fiscales ou autres;

9. d'augmenter le nombre de "femmes TI", et particulièrement dans les domaines où elles sont

a) het ondernemen aan te leren in het lager en het middelbaar onderwijs;

b) uiteenlopende sensibiliseringsprojecten op te starten;

4. werk te maken van een opleiding die afgestemd is op de vrouwelijke specificiteiten, door:

a) ervaringsbewijzen in te stellen, specifiek voor vrouwen in het algemeen, alsook voor vrouwen die de arbeidsmarkt opnieuw betreden;

b) thuisopleidingen op te starten om een zelfstandige beroepsactiviteit te kunnen uitoefenen, die voldoende flexibiliteit bieden om werk en gezin beter op elkaar af te stemmen;

c) de organen te steunen die vrouwelijke kandidaat-ondernemers opleiden en begeleiden;

d) ervoor te zorgen dat de opleidingsgroepen evenwichtig samengesteld zijn en bestaan uit voldoende vrouwen, in het bijzonder uit de laaggeschoolde bevolkingsgroepen;

e) onlinecursussen aan te bieden om een onderneming op te starten (het ELFE-programma of het thuiswerkprogramma);

f) specifieke begeleiding aan te bieden, zowel in de periode die het opstarten van de onderneming voorafgaat als in de tijd nadien;

5. het vrouwelijk mentorschap via de netwerken van vrouwelijke zelfstandigen aan te moedigen;

6. de vrouwennetwerken te steunen;

7. de zelfstandige werknemers op de voorgrond te plaatsen, de bevolking te sensibiliseren en de rolmodellen die staan voor de moderne vrouwelijke ondernemer ten nutte te maken, door:

a) in België het toekomstige Europese netwerk van "vrouwelijke ambassadeurs" te steunen;

b) informatie te verspreiden over de vrouwen die als voorbeeld gelden;

8. de ondernemers die tegelijk ook moeder zijn, aan te moedigen, meer bepaald door thuiswerk via fiscale of andere maatregelen te stimuleren;

9. het aantal "IT-vrouwen" te verhogen, in het bijzonder in sectoren waar ze ondervertegenwoordigd zijn

sous-représentées (sciences, technologies, chefs d'entreprises, etc.) par une sensibilisation et une éducation, notamment:

a) en encourageant, dans les écoles, l'orientation des filles vers des carrières scientifiques;

b) en développant des programmes universitaires de type *spin off* comportant des femmes;

c) en sensibilisant des acteurs à l'entrepreneuriat à la problématique "féminine" (comptables, guichets d'entreprises, etc.);

d) en soutenant les entreprises qui encouragent leurs employées à lancer leur entreprise ou qui prennent des mesures spécifiques en faveur des femmes pour ainsi améliorer la qualité de vie en entreprise;

10. de viser à donner une indépendance financière plus importante en encourageant les femmes à se lancer dans des domaines porteurs et non pas se cantonner dans des activités orientées services (soins, aides aux personnes, Horeca, etc.);

11. d'améliorer la phase de transition du statut de salariée ou de chômeuse à celui de travailleuse indépendante par:

a) des mesures "emploi";

b) le soutien des coopératives d'activités;

c) l'octroi d'avantages aux femmes travaillant en pépinière d'entreprises;

12. d'améliorer le financement des projets féminins, via:

a) les *Business Angels*;

b) les activités de microcrédit;

13. d'améliorer les régimes matrimoniaux plus favorables (par exemple par l'adoption généralisée du régime de la séparation de biens pure et simple avec clause de participation aux acquêts, etc.).

14 décembre 2010

Katrin JADIN (MR)

(wetenschappen, technologie, bedrijfsleiding enzovoort), door te sensibiliseren en op te voeden, meer bepaald door:

a) meisjes op school aan te moedigen voor een loopbaan in de wetenschappelijke sector te kiezen;

b) aan de universiteit spin-offprogramma's uit te bouwen waarin vrouwen vertegenwoordigd zijn;

c) de actoren in het ondernemerslandschap warm te maken voor het "vrouwelijke" vraagstuk (boekhouders, ondernemingsloketten enzovoort);

d) de ondernemingen te steunen die hun vrouwelijke werknemers aanmoedigen zelf een bedrijf op te starten, of die specifieke vrouwvriendelijke maatregelen nemen om aldus het bedrijfsklimaat te verbeteren;

10. ernaar te streven vrouwen financieel onafhankelijker te maken door ze aan te moedigen een activiteit op te starten in de sectoren met groeiperspectieven, en zich niet te beperken tot de dienstverlenende sectoren ((welzijns)zorg, horeca enzovoort);

11. de overgangsfase van de status van werkneemster of werkloze naar die van vrouwelijke zelfstandige te vergemakkelijken, door:

a) maatregelen op het vlak van "werk" uit te werken;

b) activiteitencoöperaties te steunen;

c) voordelen te verlenen aan vrouwen die in bedrijfsontwikkelingscentra werken;

12. de financiering van door vrouwen opgestarte projecten te verbeteren, via:

a) de *Business Angels*;

b) microkredietverstrekking;

13. gunstige huwelijksvermogensstelsels nog te verfijnen (bijvoorbeeld door het stelsel met zuivere scheiding van goederen met een beding van deelname in de aanwinsten algemeen te aanvaarden enzovoort).

14 december 2010